

Великият херцог Анри на рождения ден на Европейската сметна палата

Финансовата съвест на ЕС стана на 40

Цветан Цветков разказа на колегите си притчата за хан Кубрат

Амфитеатралната зала Hemicycle, където се провежда официалната церемония за 40-годишнината на ЕСП

В малката европейска държава Люксембург с население 0,1% от населението на ЕС, заобиколена от големите си посестрими Франция, Германия и Белгия, европейският дух е навсякъде. Не само защото е родина на Роберт Шуман - един от бащите на идеята за обединение на Европа, и на Жан-Клод Юнкер - сегашният председател на ЕК, и не само защото гражданите там израстват, учейки едновременно три европейски езика.

Крепостният средновековен някога град на графове, династии и велики херцоци - столицата

Люксембург, днес е финансово средище от световна класа, с либерални данъчни закон, но със строг банков надзор. Тук са седалищата на Съда на ЕС и на Европейската инвестиционна банка. Тук е разположена и "финансовата съвест" на ЕС - Европейската сметна палата, която неотдавна празнува 40 години от създаването си.

И както подобава на такъв важен рожден ден в единственото Велико херцогство в Европа, празникът бе уважен от Великият херцог Анри Люксембургски и Великата херцогиня Мария Тереза. Извън представи-

телността и изисканата вечерна церемония с красива музика обаче, в двата дни на дискусии основната обсъждана тема бе особено чувствителна, болезнена и важна за всички лидери на европейски институции. Тя бе как да се върне доверието на гражданите от ЕС в институциите на фона на всички събития, които се случват на Стария континент и в рамките на Съюза. Затова в Европейския конгресен център на Люксембург дойдоха председателят на ЕК Жан-Клод Юнкер и председателят на ЕП Антонио Таяни. На събитието присъстваха и ръководителите на всич-

ки национални одитни институции на ЕС.

В обширната амфитеатрална зала Hemicycle в ретро стил домакинът - председателят на Европейската сметна палата Клаус-Хайнер Лене, заяви ясно и недвусмислено пред гостите си, че 2017 г. е "повратна точка за Европа". И добави, че Европейската сметна палата е решена да играе пълноценна роля в обновения ЕС. Какво означава това? Тя е твърдо ангажирана да продължи да бъде независима институция, която признава постигнатите успехи, но и разкрива неудобните истини, обясни Лене. Одиторите на ЕС се стремят да съдействат всяко похарчено евро наистина да е от значение. Защото доверието на гражданите в публичните финанси означава те да видят, че всяко едно евро, изразходено на ниво ЕС, води до допълнителни ползи, каза шефът на одиторите на ЕС.

Ролята на Европейската сметна палата и модерните национални сметни палати в Европа днес отдавна вече не се изчерпва с това да проверява дали средствата са правилно отчетени, дали са събрани и разходвани в съответствие със закони и разпоредби. Независимо дали са пари на ЕС или публични средства в конкретната държава, днес по-важни-

Цветан Цветков, председател на българската Сметна палата, по време на форума

ят въпрос е постигат ли е резултат, когато са похарчени и има ли ползи за обществото от това.

Гражданите на ЕС ще имат доверие в нас, когато и таксиметровите шофьори знаят името на председателя на Сметната палата - така смята Антон Колела, председател на шотландския институт на дипломираните експерт-счетоводители, който също беше гост-лектор на форума.

С нашата работа днес се стремим много повече да отговорим на въпросите - дали българските институции прилагат принципите на добро управление и дали дейността им добавя стойност за обществото, посочи в изказването си на форума

председателят на българската Сметна палата Цветан Цветков. И продължи: Затова акцентираме на одитите на изпълнение. Насочихме се към чувствителни теми, които вълнуват гражданите и от които пряко зависи стандартът им на живот: здравеопазване, образование, околна среда, надзорни и регулаторни органи, енергетика, приспособяването към климатичните изменения, смята той. И нещо много важно - нашето основно оръжие за повишаването на доверието в институциите са препоръките, които даваме след всеки одит. Изпълнението им трябва да води до истински реформи и до повишаването на ефективността на публичните институции.

Математическата формула на успеха, в която вярва председателят на българската Сметна палата е, че компетентността на одиторите и тяхната обективност водят до качествени одити, а качествените одити и прозрачността на дейността са основата за повишаването на доверието на гражданите към всички институции.

Само съмишленици могат да печелят доверието на европейските граждани. Преди повече от 13 века българският хан Кубрат събрал своите синове на смъртния си одър и им показал сноп пръчки, които взети, заедно не можели да бъдат счупени. Една по една той успял да ги счупи. Ханът показал на синовете си, че трябва да вървят заедно по своя път, а за нас това означава да бъдем заедно в общата кауза за по-добро управление и отчетност, обясни на колегите си Цветан Цветков.

Една от петте институции на съюза

Европейската сметна палата е една от петте институции на Европейския съюз със задача да одитира отчетеното изпълнение на европейския бюджет, като целта е да се подобряват финансовото управление и отчетността и гражданите на Европа да са информирани за използването на публичните средства.

В началото, при основаването на Общността през 1958 г., тази задача се изпълнявала от малък одитен съвет, който обаче не разполагал с необходимите правомощия и ресурси, за да гарантира подходящ одит на бързо разрастващия се бюджет. Гласък за създаването на европейската палата дава през 1973 г. председате-

лят на бюджетната комисия на европарламента Heinrich Aigner, който защитава тезата за необходимост от външен одитен орган на общностно равнище. ЕСП е създадена с Договора от Брюксел от 22 юли 1975 г., но започва да работи през октомври 1977 г. Първото заседание на нейните членове е на 25 октомври същата година. Председателят на Съда на Европейския съюз тогава Hans Kutscher я окачествява като "финансова съвест" на Общността.

ЕСП е издигната в ранг на институция и получава статут като този на Комисията, Съвета и Парламента на ЕС доста по-късно - на 1 ноември 1993 г., когато влиза в сила Договорът от Маастрихт.

Ако през 1977 г. Смет-

ната палата има само 9 члена и 120 служители, към днешна дата нейните членове вече са 28 (от всяка страна членка по един), разпределени в пет одитни състава, и близо 900 служители със специализирани и административни функции от всички държави членки.

От 1 януари 2007 г., когато влиза в евросъюза, България също е представена със свой член в ЕСП. От 2013 г. на тази длъжност е Илиана Иванова, която е и ръководител на Одитен състав в ЕСП. Всяка година тя представя пред бюджетната комисия в българския парламент и пред българската сметна палата годишния доклад на Европейската сметна палата за изпълнението на европейския бюджет.

Илиана Иванова, българският представител в Европейската сметна палата